

Verweven verhalen: 'loopbaantrajecten van mensen met een fysieke beperking'

Incompany Workshop DSiN en UWV SMZ
donderdag 12 mei 2016

Verslag door Marianne Dijkshoorn

Bij de Incompany Workshop over arbeidsparticipatie op donderdag 12 mei werd ingegaan op het behouden van werk na het optreden van een beperking tijdens het arbeidsproces. Bernadette Linssen, Adviseur Verzekeringsarts van het UWV verzorgde het welkomstwoord.

Op de website van Disability Studies in Nederland zijn de verslagen en presentaties van deze en eerdere workshops terug te lezen.

- Begrijpelijke taal voor iedereen

Sofie Sergeant, onderwijs coördinator van DSiN, vertelde kort over het les- en studiemateriaal voor het vakgebied Disability Studies. Sofie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van onderwijsproducten, gekoppeld aan een online toolbox van onderwijsproducten, beeld-, audio en videomateriaal, artikelen en boeken. Dit 'UDL-based' materiaal is per thema geordend en kan gebruikt worden voor DS modules. Op de website <http://disabilitystudies.nl/les-en-studiemateriaal> staat deze online toolbox (inclusief handleiding) met de belangrijke thema's van de leerstoel o.a. arbeid & participatie, beeldvorming/labelling, QOL, UDL, autisme, beeld & communicatie, robotica en hulpmiddelen. De kritische lezersgroepen (bestaande uit studenten, onderzoekers, praktijkwerkers en ervaringsdeskundigen) geven feedback en aanvulling op de inhoud en de structuur van de website. Per thema wordt i.s.m. cartoonist René Krewinkel en designer Desiree Meulemans een cartoonkaart ontwikkeld die het DS- thema op een humoristische manier voorstelt. De cartoonreeks heeft de titel 'Mixed Forest', verwijzend naar het diversiteitsthema (bomen met namen en eigenschappen) en de voor- en nadelen van *labeling*. Op die manier probeert de leerstoel met DS-thema's via onderwijsmaterialen en cartoons te infiltreren in lager, middelbaar en hoger onderwijs van alle niveaus en binnen alle (trainings)programma's zoals het scholingsprogramma van het UWV/SMZ.

- In welke hoedanigheid hebben door een beperking verbroken levensverbindingen invloed op iemand?

Selma van Huijzen, MSc onderzoeker, aan Hogeschool Rotterdam, Kenniscentrum Zorginnovatie was de volgende spreker. Zij vertelde over haar onderzoek naar mensen die tijdens hun loopbaan een beperking hebben gekregen en daardoor moeite kregen met werk doordat het op de oude manier niet meer ging. Van Huijzen heeft een kwalitatief onderzoek gedaan waarbij zij mensen interviewde met uiteenlopende beperkingen en opleidingsniveaus. Deze mensen waren allemaal tussen de 30 en 60 jaar en hadden minimaal 5 jaar een beperking. De jaren van de beperking waren belangrijk omdat mensen dan vaak klaar waren met revalideren en bezig waren met re-integreren. De levensloop had hierbij ook een belangrijke rol: de relaties tussen mensen onderling (linked lives), keuzes, de doelen in het leven zijn belangrijk en het moment waarop de beperking optrad.

Van Huijzen begon met diepte-interviews en creëerde daarna twee focusgroepen. Per toeval werd dit een mannen en een vrouwengroep.

"Het leven is als een touw waarbij sommige verbindingen verbreken bij het optreden van een beperking, bij geluk verweven juist de draden." In de PowerPoint presentatie is de methodiek beschreven en getekend die van Huijzen gebruikte waarbij de belangrijke levenslijnen van mensen in beeld worden gebracht. Bij een aantal mensen is bij de periode dat de beperking optrad een dip te zien in alle levenslijnen: lichamelijk, geestelijk, studie, werk en privé. De resultaten uit het onderzoek zijn in een cirkeldiagram weergegeven, waarop de diverse thema's en de relatie tussen de thema's zichtbaar zijn.

De deelnemers van de focusgroepen geven beide aan dat zij in het re-integratietraject behoefte hebben aan professionals die kennis van de zaak hebben, maatwerk leveren, inclusief denken, flexibel zijn en vanuit vertrouwen werken. Werk is heel belangrijk in het leven. Mensen die niet meer kunnen werken op de oude manier missen het erbij horen. Werken met een beperking vraagt flexibiliteit zowel van de werknemer als van de werkgever.

- Re-integreren, waar een wil is (g)een mogelijkheid

Rien Kolkman was een van de participanten in het onderzoek. Hij kreeg in 2007 een ongeval waardoor hij Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH) opliep. Hij werkte als universitair docent en onderzoeker. In 2008 ging hij re-integreren. Ook bij hem gaf het ongeval een dip in zijn levenslijnen. Ook hadden de regels van hulpinstanties grote invloed op de levenslijnen. Kolkman was enorm enthousiast over het re-integratieproces en zag terugkeren bij zijn werkgever helemaal zitten. Hij wilde graag een deel van zijn oude functie weer oppakken. De werkgever was beduidend minder enthousiast over de re-integratie van Kolkman.

Kolkman beschreef het re-integratieproces aan de hand van de verbindingsniveaus macro, meso en micro en de invloed van de regelgeving hierop. Ook plaatste hij in de cirkeldiagram alle betrokken professionals. Op eigen initiatief ging hij naar een NAH Coach die hem beter leerde omgaan met zijn beperkingen die vooral betrekking hebben op trager informatie verwerken en vaak rustpauzes moeten inlassen. De werkgever bleef ondanks de goede bedoelingen van de bedrijfsarts en revalidatiearts terughoudend en verwachtte nog altijd 150% inzet van haar werknemer. De Bedrijfsarts vond Kolkman enthousiast en gaf groen licht. De werkgever was minder enthousiast, onthief Kolkman van zijn taak en vroeg een arbeidsdeskundig onderzoek aan. Hieruit kwam naar voren dat er geen passende functies waren op het universitaire niveau noch op ander niveau binnen de organisatie. De werkgever vond dat Kolkman geen academisch werk meer kon doen.

Doordat de werkgever geen jobcarving toestond was elke functie geblokkeerd, en was het herplaatsingonderzoek een farce. Kolkman kreeg het advies om bezwaar tegen aan te tekenen tegen de uitslag van het onderzoek. Het UWV kwam tot de conclusie dat alle door het CBBS gepresenteerde functies geen aansluiting boden en kwam tot de conclusie dat Kolkman geen reguliere arbeid meer kon verrichten. Kolkman kreeg de keuze om te kiezen tussen een WGA- en een IVA uitkering. Ondertussen vroeg zijn beperking een groot aanpassings- en incassersvermogen. Ook kreeg hij tegenstrijdige beoordelingen: neuroloog: genezen, revalidatiecentrum: uitbehandeld, werkgever: nutteloos, UWV: arbeidsongeschikt, letselschade: u mankeert niets en thuis werd hij beschouwd als lastig. Hij ervaart al deze beoordelingen samen als uitgebannen zijn uit de maatschappij.

De samenhang met de studie van Van Huijzen is het aangeven, vanuit persoonlijk perspectief, van tot nu toe onderbelichte factoren die meespelen bij het arbeidsongeschikt raken tijdens het arbeidsproces en het verkrijgen van een dieper inzicht daarin. Het interview van Van Huijzen maakte veel los bij Kolkman, maar hij leerde er ook veel zoals op zoek te gaan naar de toekomst. De levenslooplijnen hielpen hem met beter omgaan met zijn beperking en het verwerkingsproces. Hij herkende ook veel aspecten van andere geïnterviewden in de focusgroepen. Hij raadde de aanwezigen aan om bij een dergelijke situatie erover te praten met de cliënt, bewustwording te creëren en het aantrekkelijk voor bedrijven te maken om te re-integreren want als een werkgever niet wil is er geen mogelijkheid. Kolkman hoopt dat het VN-verdrag voor personen met een handicap dat in januari 2017 wordt geratificeerd hier verandering in brengt.

Dagvoorzitter Bernadette Linssen vraagt of de aanwezigen het verhaal herkennen. In de zaal ontstaat een discussie waar mensen de situatie herkennen en worstelen met de regelgeving en het CBBS.

De uitnodiging voor een nieuwe serie Incompany Workshops over het thema arbeidsparticipatie volgt.

